

Qüestió nacional i qüestió social

A Catalunya la qüestió dita “social” s’ha imposat en els darrers temps sobre la majoria de les sensibilitats publicades amb una força hegemònica.

Les veus més alterades insisteixen que vivim una situació d’“emergència”, que la crisi ha fet un mal profund i salvatge, que s’han disparat les desigualtats i que una part de la població, de percentatge variable però sempre d’envergadura còsmica, ha entrat de ple en la pobresa. Sobre aquesta consideració s’han articulat noves propostes polítiques, com la que ha portat Ada Colau a l’alcaldia de Barcelona, i han reviscolat personatges i opcions de caràcter marxista clàssic i radical que semblaven haver-se difuminat amb el temps. La qüestió social ha impregnat tots els partits, fins i tot Convergència Democràtica, que ara es proclama socialdemòcrata, o la mateixa Unió, que insisteix a reivindicar la doctrina cristiana més social. Però, malgrat aquests intents, hi ha una ratlla que tots els altres partits reclamen amb obsessió: la que els separa dels “neoliberals” i “corruptes”.

Les propostes de la majoria de les opcions que denuncien amb virilitat aquesta situació demanen més inversió, més despesa, posar fi a les “retallades”, evitar les “privatitzacions” i practicar una ajuda social general i intensa. Els dirigents de gairebé tots els partits criden que Alemanya n’és “culpable” i exigeixen una Europa “social” que rescate “persones” i no “bancs”. Aquest és el discurs dominant, que descarta aprofundir en la regeneració del teixit productiu o que, si ho fa a contrapèl, sempre té l’atenció posada en alternatives “verdes i sostenibles”. En aquest sentit és del tot il·lustratiu llegir les darreres reflexions que ha escampat la mateixa Colau per les xarxes socials. La “impo-

VICENT SANCHIS

tència” que diu que sent l’alcaldessa de Barcelona a l’hora de resoldre els problemes econòmics angoixosos que li fan arribar alguns dels votants que li van fer confiança electoral. Ada Colau constata amargament que abans, des de l’activisme agitat, es veia amb cor de solucionar-los, un per un, i que ara la realitat institucional és molt més agra. Demana més temps i més paciència, solucions globals i estructurals que diu que acabaran arribant des de l’acció gradual del govern municipal.

Enfront d’aquesta manera d’interpretar la realitat no hi ha gaires alternatives. Els discursos més convencionals, potser més realistes, que en altres llocs són habituals a Catalunya han desaparegut en els darrers anys. Quan Artur Mas va guanyar les primeres eleccions i va formar Govern encara insistia en la necessitat de racionalitzar el deute, de contenir el dèficit i practicar una austeritat necessària per recuperar l’impuls. El president de la Generalitat ha anat variant el missatge, quan ha entès que és impopular i contraproduent políticament. Ara Mas desatén les imposicions del Govern espanyol sobre la contenció de dèficit i proclama que s’ha tocat fons, el moll de l’os del sistema de prestacions socials, i que Catalunya no pot assumir-ne el cost. El debat ideològic s’ha decantat cap a l’evidència que la Generalitat està mal fi-

nançada i que tot es podria resoldre en un marc en què les restriccions no foren necessàries.

Aquest és finalment el discurs a què s’han acollit tots els partidaris de la independència del país. Sense dèficit fiscal, controlant tots els recursos propis, no caldria patir les restriccions que arrossegueu les finances públiques catalanes i els mals que se’n deriven. Sense entrar en més consideracions. L’hegemonia cultural i ètica que proposava Antonio Gramsci, i que reivindiquen els ideòlegs de molts partits d’esquerra, sembla haver-se aconseguit en aquest front. Tothom identifica contenció del dèficit i del deute amb “austericidi”. Encara que n’hi ha que no s’ho creuen dels altres. Aquest és l’argument que fa servir Esquerra Republicana o els socialistes sobiranistes que s’han incorporat a la llista Junts pel Sí per justificar-se.

Aplanades les discrepàncies més feridores, el que compta és arribar a la independència al més ràpid possible. En el marc d’un Estat propi les diferències ideològiques es resoldran com en qualsevol altre país del món. Aquesta és la prioritat assumida i compartida. Encara que això provoca un dubte raonable: quines seran aquestes diferències en el futur si semblen haver-hi coincidències que decanten a l’esquerra totes les opcions polítiques sobiranistes actuals? Només el Partit Popular en discrepa, però el Partit Popular ja no serà exactament el Partit Popular en una república catalana independent...

En tot cas, aquesta no és la prioritat de tothom. Contra la “urgència nacional”, opcions que han pres una certa embranzida, com Catalunya Sí que es Pot, posen tot l’accent en la “urgència social”. Afirmen que no es creuen gens les declaracions de Convergència Democràtica i Artur Mas, recriminen els partits i la gent “d’esquerres” que han

EFE

ELS QUE PRIORITZEN LA QÜESTIÓ SOCIAL DEFENSEN UNA REALITAT NACIONAL QUE ÉS INCOMPATIBLE AMB AQUESTA INTENCIÓ

MAS DESATÉN LES IMPOSICIONS DEL GOVERN ESPANYOL SOBRE LA CONTENCIÓ DEL DÈFICIT I DIU QUE S'HA TOCAT FONS

conflüit en la mateixa llista que han caigut en un parany i releguen qualsevol altra consideració a la necessitat d'una "ruptura" ideològica. Podem, Iniciativa, les plataformes socials que s'hi identifiquen i la copiosa amalgama de sigles que s'arreceren en Esquerra Unida i Alternativa reclamen un vot "social", "de classe". Aquesta és la prioritat que els uneix, perquè, encara que molts d'ells articulen opcions federals d'encaix amb Espanya, d'altres, com Podem, se senten

del tot incòmodes en un debat i unes perspectives que ni tan sols saben com resoldre sense despertar la desconfiança i els recels dels seus referents estatals. Aquí la pregunta òbvia és una altra: com es poden fer polítiques més socials, com es pot augmentar la despesa i invertir diners públics en qui més ho necessita si es manté el dèficit fiscal de Catalunya? Ells no la contesten.

Qüestió social i qüestió nacional, la prioritat en aquest dilema, és ara el gran

debat de cara a les pròximes eleccions. Les dues grans opcions que s'han vertebrat, Junts pel Sí i Catalunya Sí que es Pot, es diferencien en aquest accent. Sembla que de manera irreconciliable. Però la sospita és raonable: els que reivindiquen el front social en realitat defensen una altra realitat nacional. Una realitat que pot impedir totes les seues aspiracions socials.

Periodista i director d'EL TEMPS